

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 6 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 273. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 november 24.

A nemzeti kölcsön sikere.

Nyolc és fél milliót jegyeztek a nagyváradai bankoknál.

Abban az óriási mérkőzésben, amelyet a harctereken a fegyverek döntenek el, az ezeréves Magyarország fennállásáról, a magyar nemzet jövőjéről van szó. További boldogulásunkat, egy újabb ezer évet biztunk fegyvereinkre s bátor és vitéz csapatainkra, hogy igazságos ügyünket diadalra vigyék.

A győzelem kivívását azonban csak úgy remélhetjük, hogy ha bőkezűen gondoskodunk mindazokról a tényezőkről, amelyekre hősiessen hadakozó katonáinknak szükségük van; ha ellátjuk katonáinkat elég hadi felszereléssel, megvédjük őket az időjárás viszontagságai ellen meleg ruhával, s a jó élelmezést biztosítjuk számukra.

Erre pedig rengeteg pénz kell.

Látjuk a hadakozó feleken, hogy már nem is első ízben fordultak hadikölcsönért a saját nemzetükhöz.

A magyar állam anyagi erejét, felkészültségét látjuk abban, hogy a monarchia csak most, a háboru négy hónapja után fordul a nemzethez, hogy küzdelmében anyagi erejével siessen támogatására s hozza meg azt az áldozatot, amely tulajdonképpen hazafiui kötelesség: jegyezzen a hadikölcsönre.

Tegnap járt le a hadikölcsön jegyzésére kitűzött határidő. Most még nem tudjuk pontosan a jegyzés eredményét, azt azonban már is meg lehet állapítani, hogy Nagyvárad és Biharmegye szép példáját

adta hazafias gondolkozásának és áldozatkészségének.

Nagyváradon, a kitűzött határidő alatt, a nagyváradai pénzügyintézeteknél — a postatakarékpénztár és a kir. adóhivatalon kívül — nyolc és egynegyedmillió koronán felüli összeget jegyeztek.

Ezenkívül igen tekintélyes összeg az, amit Biharmegye közönsége aláírt.

E város és megye közönsége megmutatta, hogy helyesen fogja fel a helyzetet s nem indul a kishitűek után, hanem bizalommal eltelve tekint a jövőbe.

A hadikölcsön jegyzésének határideje tegnap véget ért. Az eredmény pontos összeírását még nem fejezték be, s ez időszerint csak azt lehet konstatálni, hogy Nagyváradon a pénzügyintézetek igen szép munkát végeztek, amelynek eredménye, hogy mintegy 8.250.000 koronát jegyzett le Nagyvárad közönsége.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjánál másfél millió a nagyváradai jegyzés, de ezenkívül Biharmegyéből és a szomszédos megyékből, amelyek a fiók körzetébe tartoznak, hat millió koronát jegyeztek; tehát a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjánál összesen hét és fél millió a jegyzés.

A nagyváradai pénzügyintézetek közül a Nagyváradai Takarékpénztárnál 2.053.100 koronát, az Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztárnál 1.519.000 koronát, a Gazdasági és Iparban 600.000 koronát jegyeztek. A többi nagyváradai pénzügyinté-

zeteknél eszközölt jegyzések is tekintélyes összeget tesznek ki.

Népfölkelők jegyzése.

Hogy mennyire nyilvánult meg a hazafias lelkesedés a hadikölcsön jegyzésénél igazolja, hogy a nagyváradai állandó katonai örkülönitmény deputációja megjelent a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókja helyiségében és Sebők Lajos hadnagy parancsnok átnyújtotta az 562 ember által gyűjtött fillérekkel, melyek alapján 500 K értékű hadikölcsönt jegyeztek.

Az örkülönitmény tudvalevőleg azon korosabb népfölkelők közül áll, akik Wernld fegyverrel oldalukon, karszalaggal őrzik a hidakat, löporraktárt stb.

Az 562 egyénből 295 magyar, 265 pedig szerb, oláh és tót, akik 10 fillértől két koronáig terjedő adománnyal járultak a gyűjtéshez.

A kötvényt az örkülönitmény a hadbavonultak árvái, özvegyei segélyezésére ajánlta föl alapítványként.

Jegyzések a harcterről.

A hazafias érzés igen szép példája mutatkozik meg abban a két jegyzésben is, a melyről tegnap értesültünk.

Rácz Endre hadnagy, aki már másodszer sebesült meg a déli harctéren s jelenleg súlyosabb sérülésével az újvidéki kórházban fekszik, sürgönyben kérte Komlóssy József gazdasági tanácsost, hogy van 2000 koronája s ezen összeget jegyezze az ő nevében hadikölcsönre.

A másik derék harcos Darvassy Lajos huszár főhadnagy, Darvassy Lajos nyug. tanácsos fia, aki 3000 korona jegyzésével áldoz a haza oltárán.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskola tanári kara és növendékei összesen 3400 koronát jegyeztek; és pedig a tanári kar 1600 koronát, az iskola Segítő Egyesülete 700 koronát, az Önképzőkör 700 koronát, a Gyorsírókör 100 koronát, az Ifjusági Egyesület 300 koronát.

Folytatolagos bejelentések a nagyváradai

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák.
Divatos ruhaszövetek, mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek.
Hadi felszerelések; Dr. Jáger alsóruházat, keztyűk, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik **Gyapjutakarók** és **pokróczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Czillér Imre** Nagyáruházában.

Kereskedelmi és Iparkamara a kamara-kereskedői és iparosai által jegyzett hadi költségről:

Iij. Popper József 3000 K, Márkelyi János kereskedő 10000 K, Perlesz József terménykereskedő 20000 K, Bihari tüzifa elárultató rt. 50000 K, Stern József vaskereskedő

5000 K, I. Weisz Mór kötélgyáros 1200 K, Horváth Emánuel zálogház tulajdonos 1000 K, Horváth Erzsébet 100 K, Weisz Kálmán kórház felszerelés szállító 1000 K, összesen: 91300. K. Előzőleg kimutatva: 899800 K, összesen: 991100 K. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

Tisza István a német császárnál.

A nagy harc Lengyelországban. Verik a törökök is az orosz. Diadalaink Szerbiában.

A legutóbbi napok kimagasló eseménye, hogy Magyarország és Ausztria részéről a magyar miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a német császár előtt.

Kétségtelenül fontos okai lehetnek a magyar miniszterelnök utazásának a német főhadiszállásra; annál jelentősebb dolog Magyarország szempontjából, hogy a Habsburgok két államának képviselőiben a magyar miniszterelnök jelent meg a német császár előtt. Nemcsak gróf Tisza István politikai nagyságát dokumentálja ez a tény, hanem Magyarország fölényét is a monarchiában. Ugyanakkor jelenik meg a magyar miniszterelnök a hódító, hatalmas császár előtt, a mikor a világháboruban mindenütt a magyar katonák vitézségét hirdeti a világ.

A csatatereken a magyar, német, osztrák és török seregek a vitézség csodáit művelik s bizton haladnak a végleges győzelem felé.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Tisza miniszterelnök Vilmos császárnál.

Budapest, november 23. A „Magyar Távirati Irodá”-nak jelentik Berlinből: Gróf Tisza István miniszterelnököt, aki szombaton délután a német főhadiszállásra érkezett, vasárnap Vilmos császár hosszabb külön kihallgatáson fogadta. **A kihallgatás 72 percig tartott.** Azután a miniszterelnök a császárnál reggelire volt hivatalos. Gróf Tisza István a birodalmi kancellárral és a külügyi államtitkárral is többrendbeli tárgyalást folytatott és a vezérkari főnököt is meglátogatta. Az estéket a miniszterelnök a birodalmi kancellárnál töltötte.

Győzelmeink Szerbiában.

Tizenháromezer szerb fogoly.

Budapest, november 23. (Bud. Tud.) A Kolubara-t immár jelentékeny erővel léptük át; az ellenség azonban több jól választott megerősített állásban még ellentállást fejt ki. Előrenyomulásunkat a főlázott talaj és vízáradás, a hegyekben pedig méter magas hó késlelteti ugyan, de föl nem tartóztatja. Az utóbbi két napon hirszerző különítményeink megint 2400 szerbet ejtettek foglyul. Az e hó 6-ika óta lefolyt harcokban **foglyul ejtett szerbek száma összesen 13.000-re emelkedett.**

Kragujevácot kiürítették.

Szofia, november 23. Nisből jelentik: Itt és Szerbia egész centrumában a legborzalmasabb demoralizáció uralkodik. Sok ezer sebesült hajléktalanul és orvosi segítség nélkül

Az orosz főerő visszavonulása.

Kopenhága, nov. 23. Pétervári jelentések szerint az orosz hadvezetőség elrendelte a főerőnek a stratégiai visszavonulását a védelmi vonalra. (M. T. I.)

Az oroszok beismerik visszavonulásukat.

Milanó, nov. 23. Az orosz-lengyelországi hadteréről jelenti a „Corriere della Sera” tudósítója: Ha a németek győznek most az észak-keleti hadterén, akkor ezzel a győzelemmel az oroszokat északon és délen el fogják vágni a Visztulától s ily módon meg-

kül járkál Nisben. Azonfölül a város az ország északnyugati részéből ideözönlött menekülők megszámlálhatatlan sokaságát kénytelen befogadni. Nisben most legalább hatvan-ezer menekülő tartózkodik. **Kragujevác városát már teljesen kiürítették.** A hadseregben hány van tábori ágyukban és löszerekben, **Belgrád elestétől nagyon félnek,** de minden pillanatban várják.

György herceg a belgrádi parancsnok.

Eszék, nov. 23. Szerajevóból táviratozzák a Die Dran-nak:

Az idekisért szerb foglyok elmondták, hogy a Belgrádot védő csapatok élén György herceg áll. Putnik vajda vezérkari főnök és Pasiés miniszterelnök is Belgrádban időznek.

A Belgrád és Arangyelovác közé eső helységeket kiürítették a szerbek.

akadályozzák az orosz seregek újabb egyesülését. Már akkor is hatalmas eredményt érnek el a németek, ha sikerül magukat beékelniök az ellenséges jobbszárny és Varsó közé.

London, november 23. A „Morningpost” szakértője megállapítja, hogy nagyjában sokkal kedvezőbb a katonai helyzetük az egyesült német-osztrák-magyar seregeknek most, semmint akkor volt, mikor első ízben nyomultak be Lengyelországba. A németek most sokkal közelebb vannak saját határaikhoz, nincsenek különösebb nehézségeik, holott az oroszok mögött csak a német műszaki csapatok által teljesen elpusztított s hosszú idők múltán akkor is csak részben helyreállítható vasutvonalak vannak, aminek következtében lehe-

telenné vált számukra, hogy nehéz ágyútegeket hozzanak a harctérre. Nagy hátrány az oroszokra nézve az is, hogy csak jelentékeny kerülőutakon tudnak érintkezést találni a Krakkótól keletre és Nyugat-Galiciában operáló seregeikkel. Megdönthetetlen tény az, hogy az oroszok kényes helyzetbe kerülnek, ha a Visztulától délre vereséget szenvednek.

Berlin, november 23. A „Lokalanzeiger”-nek táviratozzák Koppenhágából: Pétervári jelentés szerint az orosz főváros politikai köreiből meg vannak arról győződve, hogy a mostani nagy csatának a kimenetele, a mely Lengyelországban folyamatban van, döntő lesz Románia magatartására nézve a hadjárat további során. Talán ez a magyarázata annak a körülménynek, hogy az orosz főváros lázas érdeklődéssel kíséri a lengyelországi ütközetekről szóló híreket. Azt mondják Pétervárott, hogy a lengyelországi hadterén a helyzet felette komoly. Az oroszok az utóbbi napokban jelentékeny segélyesapatokat kaptak és amint mondják, így megnyugvással lehet várni ennek a döntő ütközetnek a kimenetelét. Azt is hangoztatják Pétervárott, hogy az orosz csapatok felsőbb helyről jött parancsra kénytelenek lesznek még néhány napig folytatni visszavonulásuk utját, a míg olyan hadállásba jutnak, a melyet a legfőbb hadvezetőség számukra és az új ütközet számára kijelölt.

München, november 23. A „Daily Telegraph” pétervári tudósítója tegnap a következő távirati tudósítást juttatta el lapjához: Az orosz vezérkar jelentése a lengyelországi hadteréi helyzetről tudatta, hogy az eddigi előcsatározások véres, döntő ütközeté fejlődtek ki és a németek emberfeletti fáradozásokat tesznek, hogy kieroszakolják a rögtönös döntést. Tagadhatatlan, hogy a német operációk nagyon ügyesek, támadásaik szívósak és kitartóak. A német hadtestek a Bzura folyóúál fognak találkozni az orosz főerővel. A németek már átlépték a Bzura folyót.

A törökök elérték a Suez-csatornát.

Konstantinápoly, november 23. Az Agence Ottomane a főhadiszállás következő kommunikéját teszi közzé:

A Mindenható segítségével elérték csapataink a Suez-csatornát.

A Kataza és Kerteba közötti harcban, amely a csatornától 30 kilométerre keletre fekvő községek között folyt le, több tiszt és számos közember elesett és igen sok megsebesült. Igen sok foglyot ejtettünk. Az angol csapatok rendetlen futásban menekültek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Angol vereség Egyiptomban.

Konstantinápoly, november 23. A főhadiszállás hivatalosan jelenti: Kantara mellett harc volt, amelyben az angolokat megvertük, akik nagy veszteségek közepette menekültek.

Török győzelem a Murád völgyében.

Konstantinápoly, november 23. Az Agence Ottomane a főhadiszállás következő kommunikéját teszi közzé: **A Murád-folyó völgyébenelőnyomulni akaró orosz haderők ellen intézett támadás következtében az oroszok nagy veszteségek közepette futva menekültek. Három tábori ágyúzsákmányoltunk.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A kaukázusi harcok.

Konstantinápoly, nov. 23. Az Agence Ottomane a főhadiszállás következő közzétételét közli: Batum ellen vonuló haderők az ellenséges csapatokat teljesen visszavetette a Csoroh-folyó tulsó partjára. E vidéket mi katonailag megszállva tartjuk. Csapatunk Artwin ellen nyomultak előre és megszállták a községet. A Satt-El-Arab mellett lefolyt harcról érkezett jelentések megállapítják, hogy az angolok e harcban 750 halottat és 1000 sebesültet vesztek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az angol kormány követe a Vatikánban.

Berlin, nov. 23. Milanóból jelentik, hogy a *Corriere della Sera* párisi értesülése szerint az angol kormány elhatározta, hogy a háboru tartamára követet küld a Vatikánba. A pápa hír szerint, már hozzá is járult ehhez.

Gróf Tisza István hazaérkezése.

Bécs, nov. 23. Gróf Tisza István miniszterelnök elhagyta Berlint és ma Bécsbe érkezik. Bécsben körülbelül egy napot fog időzni, tárgyalásokat folytat a hivatalos körökkel és valószínűleg kedden este, vagy szerda reggel érkezik Budapestre. A képviselőház ülésén mindenesetre részt vesz.

Az angol tisztek harctéri levelei.

Budapest, nov. 23. Angol tisztek harctéri leveleit közlik a Timesben. Egyik tiszt hibáztatja a londoni hivatalos körök zárkózottságát és azt mondja, hogy végre is be kell látni az ottani hatóságoknak, hogy több hirt kell közölniök a közönséggel, nehogy egy nap az összeomlás váratlanul bekövetkezzék. Másik tiszt így ír: Majdnem azt kívánom, hogy az ellenséges csapatok Anglia területére jussanak, mert nem hiszem, hogy más valami meggyőzőheti közvéleményünket arról a félelemtől, melytől itt a lövészárkokban keményen küzdő katonáinknak ritka sorai megkímélni igyekeznek az országot. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A képviselőház ülése. A képviselőház a háboru kitörése óta nem tartott ülést. Hosszu szünet után szerdán, november 25-én lesz az első ülés. Tudvalevőleg a képviselőház elnöke, Beöthy Pál hadbavonult s a főhadiszálláson teljesít katonai szolgálatot s így az ülésen valószínűleg Szász Károly alelnök fog elnökölni.

Az ellenzéki pártok és a horvát képviselők deklarációt fognak felolvasni az általános helyzetről, de minden kritikától tartózkodni fognak, nehogy ezzel a parlament egyetemes, hazafias érzését megzavarják.

A képviselőház szerdai ülésén a kormány a vármegyei tisztviselőkről szóló javaslaton kívül a hadikölesőpénztárról, a kivételes intézkedések kiegészítéséről és a hadbavonultak családjainak segítéséről nyújt be törvényjavaslatokat. Ezen kívül két igazságügyi törvényjavaslat kerül tárgyalás alá.

Szerdán délután 4 órakor a főrenőház is ülést tart.

Apácafőnöknők tiltakozása a „Mária Testvér” ellen.

A budapesti Vigszínház azzal akarja a megcsappant érdeklődést felkelteni a színháza iránt, hogy Knoblauch „Mária Testvér” című darabját vette műsorára, mely nemesak a katolikusok vallásos érzékenységét sérti, hanem kigunyolja a szerzetesnői intézményeket is.

A darab egy angol zsidó munkája s így jellemző mind a szerzőre, mind a darabot színrehozó színházra és közönségére, hogy a darabnak az a leghatásosabb jelenete, hogy egy német tiszt meggyalázza azt az apácát, aki őt mint sebesültet hiven ápolta. Egy ellenséges írónál természetes, hogy a velünk szövetségben álló Németország egyik tisztjéről feltételezi ezt a gyalázatoságot, de hogy mer ily aljasságot színre hozni egy állítólag magyar színház, ha még a Lipót-városban van is?!

A budapesti apácafőnöknők tiltakozását alább közöljük, akik tiltakozásukban jogosan hivatkoznak arra, hogy ők éppen ma mást érdemelnek, mint kipellengérezést, mikor hazafias és emberbaráti működésüket oly önfeláldozóan teljesítik a mostani háborus időkben.

A tiltakozás szövege a következő:

A lapok szerint a Vigszínház egy külföldi írónak egy olyan darabját szándékozik előadni, amely, mint a darabnak a lapokban előre már leadott meséjéből is látszik, kath. szerzetesnőket frivol és szemérmes sértő helyzetekben avval a világos tendenciával szerepeltet, hogy a katolikus szerzetesnői intézményt és testületet kegyetlen meggunyoltatás tárgyává tegye. Bár ismételt előfordult, hogy egyes színházak szerzetesnők kipellengérezésével vadásztak a romlott izlésű közönség tetszésére, mi azonban ezideig — Krisztus szenvedéseire gondolva — nemán túrtuk a meg nem érdemelt gyalázatot.

Most azonban, midőn a háboru kitörése óta a végkimerülésig fáradsunk a sebesültek, árvák és katonagyermekes éjjel-nappal való gondozásában felekezeti különbség nélkül, most midőn valamennyi diszponibilis helyiségünket kórházakká alakítottuk át, kétszeresen fájónak és sértőnek érezzük a súlyos inzultust, amely hasonló darab előadása által bennünket ér. Nem értjük, miért tartják bizonyos elemek éppen ezt a pillanatot a legalkalmasabbnak, hogy izléstelen és illelten tréfáik tárgyává tegyenek bennünket és ezért a magunk s a vezetőségünk alatt annyi önfeláldozással fárado minden alattvalónk nevében is tiltakozunk a keresztény női szeretet és irgalmasság ez intézményének durva meggyalázása ellen s bizalommal várjuk az illetékes hatóságok és a jobb érzelmű közönség részéről a kellő intézkedéseket, hogy midőn életünket és egészségünket nem kímélve szeretetünket és minden anyagi és testi erőnket a haza szenvedő fiai fájdalommal enyhítésére áldozzuk, legalább moesoktalan nevünket hagyják meg nekünk és ne kelljen vallás- és kegyeletsértő emberek részéről éppen ma a legdurvább és a legsértőbb inzultusokat szenvednünk.

Budapest, 1914. november 21. Schaffgottsch Marianna grófnő, a Szt. Sziv zárda főnöknője, Klement Dionisia az Erzsébet-apácák főnöknője, Sebők Vilma az Irgalmasnővérek vizitátor-nője 24. budapesti rendház nevében, Morvay Valéria a Szt. Margit-intézet főnöknője, Karsay Beatrix a Fehér Kereszt gyermekkórház főnöknője, M. Klementina a Hermina-zárda főnöknője, M. Natália a Sion-intézet főnöknője, Almássy Mária az Angolkisasszonyok főnöknője, Mach Marianna a

Vörös Kereszt kórház főnöknője, Holtzmann Augustia a Ranolder-intézet főnöknője, Fábry N. Szerafika a K. Háziasszonyok Szöv. kórházának főnöknője, Beck Mária a Jó Pásztor-intézet főnöknője, Kucséra Flóra Szt. Fer. r. betegápoló nővérek főnöknője, Niische M. Magdolna a maglódi-uti Kármeliták főnöknője, Merkl Speciosa, a Vakok intézetének főnöknője.

Dr Baróthy Akos †

Nagyvárad város egyik régi, pár évvel ezelőtt nyugalmazott főtitkviselőjének a halálát jelentette tegnap a táviró. Dr Baróthy Akos Nagyvárad város nyugalmazott főorvosa Budapesten elhunyt.

Az érdemes férfi halálhíre csakhamar elterjedt a városban s előkelő közönségünk körében mély részvétet keltett a gyászhir.

Dr Baróthy Akos pár év óta, mióta nyugalomba vonult, felköltözött nejével együtt a fővárosba, ahol családjá körében töltötte napjait.

Hosszu évtizedeken át odaadó buzgalommal szolgált Nagyvárad város közegészségügyét s odaadó tevékenységével sokat tett a város közegészségügyének fejlődésére.

Az utóbbi időben sokat gyengélkedett s halála vasárnap, november 22-én következett be.

Dr Baróthy Akos régi nagyváradai előkelő családból származott. Született 1848. november 15-én született Nagyváradon; középiskoláit szintén itt végezte, míg orvosi oklevelét a budapesti orvos egyetemen nyerte. Közszolgálatát Biharvármegyénél kezdte, mint járás orvos, de csakhamar, 1887-ben Nagyvárad város szolgálatába lépett s az olasz kerületi tiszti orvosa lett. Később, dr Horváthy Ferenc halálával, dr Beöthy László akkori főispán Nagyvárad város tiszti főorvosává nevezte ki.

Ezen jelentős és fontos állásban nagy tevékenységet fejtett ki egészen 1910-ig, amikor korára és egészségi állapotára való tekintettel, 36 évi szolgálat után nyugalomba vonult.

Elhunytát családján kívül előkelő rokonsága, köztük Baróthy Pál kir. ügyész gyászolják.

Nagyvárad város tanácsa tegnap rendkívüli tanács ülést tartott a gyászeset alkalmából.

Komlóssy József gazdasági tanácsos, mint a távol levő polgármester helyettese tudatta a gyászírt a tanács tagjaival; kegyeletes ssavakban emlékezett meg az elhunyt nyugalmazott főtitkviselő érdemeiről és 36 éves önzetlen munkásságáról, amelyet Nagyvárad város közegészségügye érdekében és fejlesztése körül néhai dr Baróthy Akos kifejtett.

Indítványozta, hogy a szeretett kartárs emlékét a tanács jegyzőkönyvében örökítse meg, az özvegynek jegyzőkönyvi kivonatban fejezze ki részvétét a tanács, a tisztikar nevében koszorút helyez a koporsóra és testületileg részt vesz a temetésen.

A holttestet Budapestről Nagyváradra szállíttatja a család.

A temetés holnap, november 25-én lesz Nagyváradon.

A város tanácsa a temetésre, ha az időjárás engedi, felajánlotta a városház előtti teret, ha pedig kedvezőtlen lenne az idő a

szabadban való temetésre, a városház előcsarnokában állítják fel a ravatalt s ott lesz a temetés.

A harctéri kiállítás tombolája.

Tíz napja van nyitva a harctéri kiállítás, tíz nap alatt minden másodikra esett egy kitűnő ünnepély, matiné, szórakozás és ez csak garancia arra nézve, hogy a ma délutáni tombolajáték is páratlan sikerű eseménye lesz a kiállításnak. Bizonyosága különben az érdeklődésnek, hogy a tombolajegyektől még csak alig pár van szabadon, a rendezőség kezében.

Tegnap délután sikerült ifjúsági ünnepélyt rendezett a bizottság. Kipirutt aru kis babák, komolykodó deákok, ugrifüles kis gyermekek egész tömege zsongott-zsöngött a Vigadó termében a mamák, apák, öregek boldogan láttak örülni, élvezni, jókedvűnek szívük magzatát. Volt értékes hangverseny és kedves szavaló verseny. Szinte gyönyörűség volt látni, mint tapsoltak, örvendtek a kicsik a kicsik, a nagyok a nagyok dicsőségének, sikerének.

Az ünnepélyen a szavaló versenyen a következők nyertek díjakat: I. Székely Laci 968, II. Székely Lili 480, III. Ullmann René 418, IV. Weber Rózsi 389, V. Rác Pisti 352, VI. Rimanóczy Risi 319, VII. Horváth Géza 339, VIII. Bernát Anna 310, IX. Aranyi Ilka 308, X. Ullmann Stella 306 szavazattal.

A ma délutáni tombola délután 5 órakor kezdődik. Ujabbán a már felsoroltakon kívül még pár száz nagyobb adomány jött be, úgy, hogy az ezer nyerevény tárgy több ezer korona értéket képvisel, ami azt jelenti, hogy a tombolán két három jeggyel nemcsak szórakozik majd a játékos, de kitűnő üzletet is csinálhat. Nagyvárad összes kereskedői, társadalmának minden képviselője ott szerepel az adományozók díszes névsorában.

Szinte elképzelhetetlen a perspektíva, mely a néhány jeggyel bíró szerencsés nyerők előtt áll: Például, aki ellensége a helybeli lapoknak (óh, hányan!) esetleg négy nyerevéssel a Nagyvárad, Napló, Szabadság és Tiszántúl egész folyamait kapja büntetésül, aki nem dohányos a Balázsházy kisasszony szivarjai vagy Kertész Erzsike cigarettái révén beleeshetik e szenvedély karjaiba; egy kopasz ur el mehet majd Rammingerhez, Pölöskeihez, Bánátihoz frizorotatni magát; akinek a foga fáj majd a Pollatsek vagy a Sándor adta ékszerekre, azért készséggel kihuzza dr Spitzer; egy Kóser asztaltársaság pályázhat a Winter Lajos malacára vagy az Oláh F. sonkájára; aki november 25 én egy husz koronás bankör óhajt a mellényzsebében tudni, az csak a Diósiné adományát környékezzze meg; akinek borvirágos az orra, Kádár és Horváth ürmöse s piros bora mellett elmulathat; a zsák számra összegyűlt lisztet csak tudja majd a szerencsés nyerője elcipelni a hátán (nem is rossz manapság!) egy cingár uriember masszírozásra tarthat igényt: egy házassulandó fiatalember összes divat szükségleteit beszerezheti, ugyszintén egy hiu valaki bebalzsamoztathatja magát a nyert parfümökkel és kenőcsökkel, mint akár egy mumia s akkor talán megérheti azt az időt, mikor még egy ilyen szórakozás lesz Váradon. S végül mindaz, aki nem érzi majd jól magát s nem lesz megelégedve, megkapja a Beöthy Lajosné savanyu ugorkáját: az való neki, illik hozzá s azt, aki nem lesz ott, bekereteztetjük Hant Frigyes által, elvisszük a Muzeumba s körül rakjuk Fehérné ötven zenés levelezőlapjával, melyek majd a fülébe mondják neki, hogy — mi volt ökegyelme.

Egy népfelkelő panasza a szerb hegyesucsokról.

Verner Kálmán megnyugtató levele

Valahonnan a déli harctérről, ahol már magyaros berendezkedés kezd tért hódítani és ahol a külső határvonalakon, égbenyuló sziklák tetején, alig megmászható hegyek csúcsain áll [ört a magyar baka, onnan a győzelmek szinteréről diadalittas katonáktól siró panaszos levél jött a napokban Verner Kálmán árvaszéki elnökhöz. A levélben Banka József, a tenkei járásból való gazda panaszkodik, hogy míg ő száz halállal szembe nézve, részese annak a dicső győzelemnek, amit a halálmezején aratnak, addig odahaza az ő felesége, gyermekei nélkülözésnek vannak kitéve, mert az államsegélyt nem kapják meg.

Verner Kálmán árvaszéki elnökhöz fordul támogatásért. Érdekes, hogy levele végén megemlíti, hogy levelét Szerbiából egy hegyesucsról írja, ahova mint őrszem van kiállítva.

A levélre Verner Kálmán árvaszéki elnök a következő választ küldte a családjáért aggodó harcosnak.

Banka Józsefnek.

Hozzám intézett levelére értesitem, hogy családjának segélyezéséről a tenkei előjáróság jelentése szerint gondoskodás történt, amennyiben családjá a segélyezendők összeírásába felvételre s az összeírás a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóságnál nan felülvizsgálás végett. Pár nap múlva családjá a megállapított segélyt megkapja. Hozza tudomására bajtársainak, hogy mindazok családja, akik vagyontalanok, az állam részéről segélyben részesülnek és e tekintetben a magyar hatóságok a leglekiismeretesebben járnak el, azonban mindenki egyszerre a segélyt föl nem veheti, mert az összeírás és annak felülvizsgálata hosszabb időt igényel.

Maguk e tekintetben ne aggódjanak családjaik felől, mert most magok helyett a magyar hatóságok kötelessége az itthonmaradónak segélyezése és gyámolítása. A mi minden egyes esetben meg is történik és e tekintetben panasz nem is merült fel.

Törődjenek maguk azzal a nagy, dicső munkával, a melyre kötelezve vannak, hogy mielőbb, mint dicső honfiak hazájukba visszatérhessenek és a jól elvégzett dicső, nagy munka gyümölessit itthon nyugodtan élvezhessék.

Isten vezérelje!

Nagyvárad, 1914. november.

Verner s., k.
árvaszéki elnök.

A katona boldogan mutogatta bajtársainak a levelet, mely nagy megnyugtató szolgál az összes családos katonáknak.

..HIREK..

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

* **Vetítő est a Kath. Körben.** Érdekes és tanulságos vetítő előadás lesz ma, kedden, november 24-én a Katholikus Körben. Ez alkalommal dr Kovács S János, a keresk. felső iskola kiváló igazgatója tart előadást Franciaországról. Az aktuális előadás közben Franciaország legjobb pontjait pompás vetített képekben mutatja be. Délután 5 órakor kezdődik az előadás. A diszterem fűtve lesz.

* **Bihari Ákos a Katholikus Körben.** Ünnepélyt rendez vasárnap a Kath. Kör Szent László termében a Katholikus Népszövetség s ennek az ünnepélynek fényét kiválólag fogja emelni Bihari Ákos közreműködése. Bihari ma a legjobb magyar szavalóművész. Az ő gyönyörű előadásában a költemények valósággal szárnyat kapnak s ragadják magukkal a hallgatóságot. Ezt a nagy művészt lesz alkalma meghallgatni vasárnap Nagyvárad keresztény közönségének, még pedig a legszélesebb rétegekben mindenkinek és abban a teremben, ahol Bihari Ákos művészete a legtökéletesebben érvényesül: a Kath. Kör pompás akusztikájú disztermében. A kibocsátott meghívók szövege a következő:

A Katholikus Népszövetség nagyvárad szervezete 1914. november 29-én, vasárnap d. u. 4 órakor a „Katholikus Kör“ Szent László termében Bihari Ákos színművész ur közreműködésével hazafias ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. Himnusz.
2. Ünnepi beszéd, tartja dr Papp Károly.
3. Alkalmi hazafias dalok, éneklő Fekete Rózsi, zongorán kíséri Lobermayer Gyula.
4. Mozgó képek. Irta és felolvassa: Csoor Lajos.
5. Költemények. Szavalja Bihari Ákos.
6. Szózat.

Belépti díj nincs, de szíves adományokat a háboru céljaira köszönettel fogadunk. Belépti jegyül a népszövetségi tagsági igazolvány vagy a meghívó szolgál.

A meghívók szét küldése folyamatban van, egy részüket tegnap a csoportvezetők már átvették. Aki a csoportvezetők közül a meghívókat még át nem vette, szíveskedjék értük a Népszövetségi Otthonba felfáradni. Aki tédesébből meghívóját még meg nem kapta, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

* **A Vörös-Kereszt Egylet** magaszos céljaira 1914. november 15-től 21-ig a következő adományok folytak be az egylet pénztárába: A Szigligeti-Társaság háborus matinéjának jövedelme 246 K, dr Ertler Mór 50 K, dr Popper Ákos és neje koszorumezváltás dr Berger Ignácért 30 K, Weinberger Lajos és neje koszorumezváltás dr Berger Ignácért 25 K, Várady Mór és neje 25 K, Református leányiskola (Bojt) gyűjtése 530 K, özv. Rokszin Jánosné 4 K, Vincze Béla és Pap Vazul (Nánhegyes) 2 K.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-úton kaphatók.**

* **Tragikus halál.** Nagy Lajos, berettyóújfalui jómódu gazda tegnap a fia látogatására bejött Váradra. Fiának hozott néhány apróságot s alig szállott le a kocsiból, megkérdezte fiát, hogy érzi magát? kétszer megesókolta s abban a pillanatban összeesett s meghalt. Révész orvos megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg a 65 éves embert és hogy nem valami ragályos betegségben halt meg.

* **Jótekonyság.** Cseprega Miklósné valamint Wallerstein Ferenc és neje a Bihar megyei és Nagyvárad Nőegylet Erzsébet leányárvaháza és Lujza Otthona részére karácsonyi ajándékkul 20—20 koronát ajánlottak föl, mely jótekonny adományokért hálás köszönetet mond az egylet elnöksége.

* **Mertz Antal halála.** Nagyvárad város legrégebbi tisztviselője: Mertz Antal nyug. kórházi rendőr felügyelő, tb. alkaptány vasárnap, november 22-én, haszas betegeskedés után elhalt Szorgalmas, fáradhatlan tisztviselője volt 40 évig a városnak. Mint rendőrnegyedes kezdte szolgálatát, majd rendőrbiztos, rendőrfelügyelő és tiszt, alkaptány szolgálta a várost s alig néhány éve ment nyugalomba. Halála 76 éves korában következett be. Neje, gyermekei és nagyszámu rokonai gyászolják. — Halála alkalmából a város tanácsa részvétét jegyzőkönyvében megörökítette, s az özvegyet erről kivonatban értesíti, a koporsóra koszorút helyez s a temetésen a tisztikar testületileg vesz részt. — A temetés ma, kedden, november 24-én délután 3 órakor lesz a Körözsutca 45. számú háztól.

* **Hadfelszerelési cikkek egységárai.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur megküldte kamaránknak a kisiparosoknál a közös hadsereg részére bőrnemű-, ruházati- és felszerelési cikkek után fizetendő átvételi „egységárak” jegyzékét, mely a hivatalos órákban a kamarai irodában megtekinthető. Nagyvárad, 1914. november hó 21-én. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

* **A harcoló katonák karácsonyfájára.** Katonáink karácsonyi ajándékaira újabb adományoztak: Pallay Lajosné, Poyvár János, Schenkengell Sándorné 10—10 kor. Nagy Gyuszika, Steinbach Mór, öz. Recht Ignáéné, Szunyogh Szabolcs és Viola, öz. dr Deák Jakabné 6—6 kor. A „Nagyvárad” utján: Ákom Róza, öz. Jakobovits Rezsóné és Jakobovits Ilona 3—3 kor. Középegy Elemér 1 kor., dr Vučkics Gyula 30 kor., Fráter Imréné 30 kor., Rendes Vilmos 20 kor., Fülöp Lajos 20 kor., Száhlender Károlyné 12 kor., Jelinek Ferenc 10 kor., Ida V. Dénes 10 kor., Rimanóczy Béláné, Osváth Lajos, Horváth Emánuel, N. N. 6—6 kor. Grósz Jakab 5 kor., V. J., öz. Horváth A. né, Chorus Irén, Röhlich Lajos, Imre Jolán 3—3 kor. Összesen: 246 korona.

* **Adomány a hadbavonult katonák családjai részére.** A hadbavonultak hátramaradottainak a felső kereskedelmi iskola tanári kara november havi fizetésükből 100 kor. Reich Sándorné a „Nagyvárad” utján 6 koronát adományoztak.

* **Idegen állampolgárok jelentkezzenek.** A bejelentőhivatal a következő felhívást adta ki: *Felhívás.* A monarchiával hadiállapotban levő államok, ugymint Anglia, Belgium, Franciaország, Japán, Oroszország, Szerbia és Montenegró hazánkban tartózkodó polgárainak összeírása a m. kir. belügyminiszter 8626—1914. eln. számú körrendeletével elrendeltetvén, felhívom a Nagyvárad városában tartózkodó összes angol, belga,

francia, japán, orosz, szerb és montenegrói állampolgárokat, hogy összeírásuk végett a rendőri bejelentő hivatalnál legkésőbb november 25-éig a rendelkezésükre álló összes személyi okmányukat magukkal hozva, személyesen feltétlenül jelentkezzenek. A hivatalos órák alatt (d. e. 8—12 óráig és délután 3 tól fél 6 óráig) A felsorolt idegen államok azon polgárainak, aki e hirdetőményi idézésre nem jelentkeznek, az 1881. évi XXI. t. c. 13. § a alapján az elővezetése lesz elrendelve és a körülményekhez képest ellene az eljárás a külföldiek ittlakásáról szóló 1903. évi V. t. e. alapján is meg fog indíttatni. Figyelmeztül közlöm, hogy az idézett törvényeikkbe ütköző kihágások az esetek különbözőségéhez képest 200 koronáig, illetve 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig az adatok szolgáltatására kötelezett valótlan adatokat mond be, egy hónapig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Nagyvárad, 1914. november 23 án. Molnár s. k. a bejelentő hivatal vezetője.

* **Népfőkelők jelentkezése.** Hirdetmény! A m. kir. nagyvárad 4. népfőkelő parancsnokság 1—431—1914. számú megkeresése folytán ezennel felhívom az 1873, 1874, 1875. születésű (41, 40, 39 évesek) és ennél fiatalabb évfolyambeli Nagyváradon tartózkodó A) alosztályu **(katonailag kiképzett)** népfőkelésre kötelezettek, hogy 1914. évi november hó 24-ik napján, kedden reggel 7 órakor a népfőkelő parancsnoksághoz, (Rákóczi ut, Markovits-ház) *okvetlenül vonuljanak be s magukkal hozzanak téli ruhát és jó lábbelit.* A jelentkezéseket a katonai ügyosztály szigoruan ellenőrizni fogja s a mulasztókkal szemben a népfőkelő parancsnokság a katonai büntető eljárást fogja megindítani. Nagyvárad, 1914. november hó 22. Eleméry Ferenc katonai ügy tanácsnok.

A Vörös-Kereszt fehérnemű osztálya következő adományokat kapta: Hiemesch Frigyesné által N. N. ur adománya 30 kor., Vas Mártonné 2 kor., selejtes fehérneműt, hősapkát és érmelegítőt küldtek: Müller Fáni, Beck Henrikné, Balázs Györgyné, Fekete Sándorné, Kalmár Róza, Kolthay Kornélné, Ramminger Istvánné, Glücksmann Arminné, Izr. iskola III. osztálya, öz. Gálboryné, Bihari erdőipárnál lévő hölgyek, Makay Katalin, Dávai Mihályné, Budai Alajosné, Kepes Nándorné, Feledy urnó, P. M., M. I., Freund Benjáminné, öz. Roxin Jánosné, A *Jobbkéznek* Reismann Mórné 10 kor. Mindezen adományokat az osztály hála-lásan köszöni és tekintve a folytonosan növekedő kórházakat, kéri az áldozatkész, mindig nemes szívű nagyközönségnek további pártfogását.

* **Meghívó.** Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági termében folyó hó 26-án — csütörtök — délután 4 órakor tartandó rendes havi gyűlésre midőn tisztelettel meghívom, felkérem a tag urakat, hogy mert az iskolai költségvetés tárgyalásához a tagok általános többségének jelenléte szükséges, a gyűlésen lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1914. nov. 20. Dr Adorján Ármin, iskolaszéki alelnök.

* **A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fáradhatatlan népszerű gazdája. A haretérről fényesrangu tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként máttól kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul

Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

* **Gyapju takarók a katonáknak.** Az alulírott kereskedelmi és iparkamara a cs. és kir. hadügyminiszterium 21154—1914. sz. leirata alapján közli az érdekeltekkel, hogy a hadvezetőség juh gyapju takarókat 130 m. szélességben, 180—2 m. hosszúságban és 18—2 klg. súlyban és hasonló méretű és súlyú félgyapju és gyapot, valamint hulladékból készült takarókat óhajt beszerezni. A gyapot takarók 2—3 rétegből is összeállíthatók evégből, hogy egy takaró a megkívánt erősségű és a megállapított legkisebb súlyt elérje. Csak azonnal szállítható áru vétetik figyelembe és kivételesen határidőre szóló szállítás csak az esetben, ha az december végére, vagy legkésőbb az 1915. évi január közepére szól. A hadügyminiszterium a szükségelt ágy és tábori takarókat mint eddig, ezuttal is elsősorban első kézből, vagyis közvetlenül az azt készítőktől vétel útján óhajtja beszerezni, minthogy azonban nem bizonyos, hogy a nagy szükséglet közvetlenül a termelőktől fedezhető lesz, annak megemlítésével, hogy a termelők előnyben fognak részesíttetni és hogy a szállítás felosztását a kereskedelemügyi miniszterium fogja az ajánlattevők közt eszközölni, felhívjuk ajánlattételre a fentebb említett takarók eladásával foglalkozó kereskedőket is. Ajánlatok akár közvetlenül a cs. és kir. hadügyminiszterium 12. osztályához, (Abteilung 12.) akár u. i. címezve az alulírott kamara útján is felterjeszhető. Nagyvárad, 1914. november hó 21. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

* **Kigyulladt vasuti kocsik.** A vasárnap esti korzót ijedt riadalommal töltötte el három végigvágató fátylós tüzoltó kocsit. Mindenki valami nagy szerencsétlenséget sejtett a már ugyis nehéz napokban, de nem történt sehol komolyabb baj. A vasuti nagy állomáson gyulladt ki és égett el két waggon. Ugyanis vasárnap este két vonat katonákkal sebesült jött Váradra. A kocsikban szalmán feküdtek a katonák, akik amellet az egyik kocsiban lévő kályhába is befutottak. Mikor kiszálltak még maradt tűz s a vigyázatlanul ott hagyott a kályhából kipattanó szikra felgyújtotta a szalmát. Ettől gyulladt meg a waggon is. Az elősiető vasuti raktármunkások azonban lekapcsolták a két kocsit s hamar eloltották a tüzet. Így nagyobb kár nem esett, csak a két waggon faváza égett el. Mire a tüzoltók kivonultak, elmúlt a veszedelem.

* **A hadbavonultak biztosítása.** A háboru nagy áldozatokat követel mindnyájunktól. A társadalom minden eszközt megragad ugyan a háboru okozta nyomor enyhítésére, de ez a támogatás nem lehet teljes, éppen a nyomorba jutottak nagy száma miatt. Oly szervezetre volt tehát szükség, amely a lehetőséghez képest minimálisra csökkenteni a nyomorba sanylódnok számát, előrelátással és tervszerű gondoskodással igyekszik megoldani ezt a nagyon is aktuális problémát. Ennek az ügynek a szolgálatába szegődött a „Hungária Általános Biztosító Rt.” amidőn az országos hadsegélyző bizottság tagjai közreműködésével megalakította a „Hungária Hadbiztosító Pénztár”-t, amely minden nyereszkesedés kizárásával alkotott emberbaráti altruisztikus intézmény s amely e célra a Hungária kiterjedt szervezeteit is rendelkezésre bocsátja. A kereskedő és iparos osztályra ez az intézmény két szempontból is nagy jelentőséggel bír. Mint munkaadók biztosíthatják u. i. hadbavonult alkalmazottjaikat és ily módon ezek hozzátartozói a hadbavonultak elhalálása esetén segítséghez jutnak. A jó gazda előrelátó gondoskodása ez, amely egyszersmind minimális összegért mentesíti őt s reá háruló szociális kötelezettségek alól. A másik szempont, amely kereskedőknél és iparosoknál

fontos, hogy a hadipénztár révén mentesíthetik magukat ama nagy anyagi károsodástól is, amely hadbavonult adósaik esetleges elhalálása folytán hárulnak. Az érdekeltek figyelmébe ajánljuk ezen áldásos intézményt azzal, hogy bővebb felvilágosítás a kamarában nyerhető. Nagyvárad, 1914. november hó 23 án. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József elnök. Dr Sarkadi Lajos titkár.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Megfagyott,** szőlőtől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **MARMAT TEJ CRÈME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Jó karban levő kis Singer-gép** eladó. Címe Földi Istvánné Párizs utca 24.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsy-utca 11. számú házban **AZONNAL** kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét. Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakás** 3-4 szobás utcai lakás, fürdőszobával. Értekezhetni Nagy Sándor-utca 4.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk árakéntek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számított. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségben már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. **Rákóczi uti Csokoládékirály** és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő **Theák** kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** 6si-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, amelyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyveikére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy **uri-szabó üzletünket a Bémer-térről**

Rákóczi-út 12. szám alá az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871.

x **Kiadó** hosszabb, vagy rövidebb időre modern berendezésű utcai és udvari butorozott szobák fürdőszoba használattal havi 30 koronától kezdve. Nagy Sándor-utca 4.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle **Rumkivonattal.** Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x **Kiadó lakások.** Szacsy-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **AZONNAL** kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi **NOVEMBER 1-ére** kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Jönnék a németek!
Szerdán: Tárkányi legények.
Csütörtök délután: Mihály pópa leánya, (ifjúsági előadás).
Csütörtök este: Varázskeringő.
Pénteken: Dolovai nábob leánya. (Horkay Elemér felléptével.)
Szombaton: Takarodó.
Vasárnap délután: Cigánybáró.
Vasárnap este: Sybil. (Operette bemutatás.)

A tárkányi legények.

Hazafias érekes népszínmű 3 felvonásban. Irta: **Tompa Kálmán.**

A háborus hangulat hatása alatt Tompa Kálmán már a második darabot írta és mindjárt kijelentjük, hogy a „Tárkányi legények” határozott haladást jelent Tompa Kálmán háborus szindarabjai közt. Témája

különlegesen biharmegyei: a virtusáról híres Tárkány község hazafias lelkesedését viszi színpadra. Néhány jelenete nagyon jól eltalálja a falusi magyar nép és a magyar katona gondolkodását. Különösen sikerült alakja Póre Gazsi, a sánta legény, aki minden áron csatába megy, kitünteti magát, megmenti a pajtása életét is és egy szerelmes párnak boldogságát megalapítja. Erre a szerepre fordított Tompa Kálmán legtöbb gondot és ebből a jellemből sikerült is igazi drámai alakot csinálni. Leggyengébben sikerültek a népdalok, azoknak is inkább a zenéje, a mi már nem Tompa Kálmán számlájára esik. A szöveg többnyire jó, az „Isten áldd meg a magyar” refrénü határozottan hatásos is.

A főszerepet, Póre Gazsi szerepét Tompa Béla játszotta azzal a kiváló művészettel, melyet nála mindig tapasztalunk és azzal a meleg szeretettel, mellyel csak a fiu játszhat az édesatyja darabjában. Az a jelenet, mikor Gazsi megöl egy oroszot, egy másikat pedig lefegyverez, mindenkit megkapott hatalmas drámai erejével. Ez a szindarabnak is, de Tompa Béla alakításának fénypontja volt. Mikor a felvonások végén Tompa Kálmánt a lámpák elé hivta a közönség, az író apa méltán ölelhette szívére az egész közönség előtt a színész fiút. Ugyancsak igen jó alakítás volt Medgyaszai Jenő, Béres Andris szerepét játszotta s igen sikerülten játszotta a nyilt, egyenes parasztot. **Polgár Mariska** és **Rettegő Margit** a két női főszerepben arattak jól megérdemelt tapsokat. Igen jóízű volt **Leóvey Leó** Igig koreszmárosa, **Bánházy Teréz** az öreg paraszttasszony szerepéből csinált igen rokonszenves alakítást.

Ujságíró a színpadon.

Horkay Elemér — Tarján Gida.

Pénteken este érdekes vendége lesz a Szigligeti-színháznak. A „Nagyvárad” politikai napilap kitűnő munkatársa **Horkay Elemér** fog fellépni a „Dolovai nábob leánya” Tarján Gida szerepében.

A közönség mindenesetre nagy érdeklődéssel tekint pénteki előadás elé. Még pedig azért, mert Horkay Elemér nem csak mint riporter működik a „Nagyvárad”-nál, hanem mint szinikritikus is. Szigorú szemmel nézi esténként a színészeket, akik pedig rutinnal, mozognak a színpadon. Épen azért sokat látott és tanult Horkay, aki feltétlenül meg fogja állani a helyét a rivalda előtt.

Mint ismeretes, egyik berlini mozi-színház már érdeklődött és le is akarta szerződtetni a markáns arcú hírlapírót, de ő inkább maradt a kevésbé jól honorált ujságírás mellett, mintsem, hogy a kényelmes, és mégis dusan jövedelmező ajánlatot elfogadta volna. Hiába, aki egyszer beleharapott az ujságírás fekete kenyérébe, az nem tud meg válni tőle.

Ezt a fellépés úgy gondoljuk, hogy azért is helyes, mert több műkedvelő fog kedvet kapni hasonló fellépésekre és a nézőtérén kevesebb lesz majd az ilyen vendégjátékok alkalmával az üres hely. Ezzel nem akarjuk azt mondani, mintha a társulat egyetlen tagja is ne volna megfelelő, sőt a mai társulat egyike a legjobboknak, hanem a mű-

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és kezekenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

kedvelők ismerősei bizony sok esetben csínálnának telt házat s ma ilyen módon is meg kell próbálni a közönség érdeklődését fokozni a színház iránt.

Dicséret illeti tehát Horkay Elemért, mert a színészeknek tesz szolgálatot. A színészeknek szolgálatot tenni pedig hazafias kötelesség.

Jönnék a németek! Az idényben bemutatott háborús alkalmi színpadi termékek közül egyikét a legszebb sikereknek aratta a „Jönnék a németek!” A premieren a legnagyobb rokonszenvennel fogadta a közönség a darabot, amelyet ma estére tüzött újból műsorára a színház. A Jönnék a németek! kedden is előreláthatólag nagy számú közönség előtt kerül színre.

A tárkányi legények. Szerdán este Tompa Kálmán nagy sikerrel bemutatott alkalmi népszínműve, A tárkányi legények lesz műsoron.

Legujabb táviratok.

Németek előnyomulása.

Berlin, nov. 23. A nagy főhadiszállás jelenti: Nieuport—Yper körül a harcok tovább tartanak. Egy kis angol hajórajt, mely kétszer közeledett a tengerparthoz, tüzéségünk elűzött. Az angol hajólövegek tüzelése eredménytelen maradt. Az argonnei erdőségben lépésről-lépésre tért nyerünk.

Egyik lövészárkot, másik után, egyik támaszpontot, másik után elragadjuk a franciáktól. Naponta számos foglyot ejtünk közülök. A Mosettől keletre eső hadállásaink ellen irányuló erőszakos felderítő mozdulatot ellentámadásunk megghusította. Kelet-Poroszországban a helyzet változatlan, Lengyelországban Varsó irányából érkező új orosz haderő fellépése a döntést még késlelteti. Czensztochowától keletre Krakó és Krakótól északkeletre a szövetséges csapatok folytatják támadásaikat. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Román lap Tisza akciójáról.

Budapest, november 23. A brassói Desteptea vezető helyen méltatja Tisza grófnak Metianuhoz intézett levele jelentőségét. Örvendetes, és a megértés politikájában áldásos következményei szempontjából fölülte bizalmat keltő, hogy a miniszterelnök román népünk loyaltását polgári és katonai erényeit kategorikus nyíltsággal elismeri és dicséri. Üdvözli a miniszterelnököt őszinte bizalom nyilvánításáért és igazságos méltatásáért. Biztosítja, hogy a nyílt vallomás a román népnél meleg visszhangra talál. A román nép megértést óhajt az ország kormányaival és a többi nemzetiségükkel.

Döntő harc Lengyelországban.

Budapest, nov. 23. Pétervári politikai körökben megvannak győződve arról, hogy a Lengyelországban folyó harcok döntők lesznek.

Az orosz végleges visszavonulás.

Budapest, nov. 23. Egyes lapok értesülése szerint az oroszok végleges visszavonulása csak órák kérdése. A lebergi csapat is vissza fog vonulni, a visszavonulás Hindenburg akciójának az eredménye.

Tisza István utazásáról.

Budapest, november 23. Tisza István volt iskolatársának Stein Lajosnak elmondta a német főhadiszálláson történt látogatását. Kijelentette, hogy a szövetségesek között a legnagyobb egyetértés van. Majd rendkívül meleg hangon nyilatkozott Vilmos császár fogadtatásáról.

Eperjesre és Lublóra visszatértek a menekültek.

Eperjes, november 23. Az elmenekült lakosság Eperjesre visszatért, úgy szintén Lublóra is. A városok külseje ismét nyugalmat áruul el.

Tüntetés a monarchia mellett.

Budapest, november 23. Csucsaván 30000 román lelkes tüntetést rendezett a monarchia mellett.

A Kárpátokban nagy dolgok készülnek.

Budapest, november 23. A Kárpátok egyes szorosait a tuleróvel szemben a hadvezetőség kiűrtette.

Elsülyesztett angol dreadnought.

Berlin, nov. 23. Külföldi lapok jelentése szerint Andaliols angol dreadnoughtot német tengeralattjáró elsülyesztette.

Igazságszolgáltatás.

§ A decemberi esküdtek. Bary József kir. törv. elnök vezetése alatt most sorsolták ki a nagyváradai törvényszék, mint esküdttörvényszék december első felére eső ciklusának esküdteit.

Rendes esküdtek lettek: Borbély Imre tornatanár Nagyszalonta, Kató István tanító Berettyóújfalun, Biszterszky Iván m. ár. ülnök, Rhyliczky Jeromos banktitkár Nagyszalonta, Szőnyi József kisbirtokos Bihar-diószeg, Nagy L. Márton földmives Csökmő, Osváth Géza berettyógátfelügyelő Kismarja, dr. Fleischer Lajos ügyvéd, Rácz Gyula tkpénzt. könyvelő Nagyszalonta, Samasek Sámuel mészáros Nagyszalonta, Szücs József kisbirtokos Bihar-diószeg, Katona András földmives Csökmő, A. Nagy Imre földmives Csökmő, Magyar Gyula m. irattárnok, Szakács Sándor földmives Nagyszalonta, Balogh Sándor földmives Nagyszalonta, Balogh György földbirtokos Nagyszalonta, András Gusztáv gazdálkodó, Bor Áron kereskedő Sarkad, Boócz Gyula m. irnok, Kovács Károly szücs Nagyszalonta, Illyés János földmives Nagyszalonta, dr. Gyémánt Jenő ügyvéd, dr. Stern László ügyvéd, Bondár Ferenc végrehajtó, Debreczeni Ferenc tanító Székelyhid, Balla Lajos földmives Bihar-keresztés, Kovács István csizmadia Nagyszalonta, Rimanóczy Béla gépészmérnök, Szücs Aladár urad. számtartó leled.

Helyettes esküdtek: Tóth György szatós, Kis Gyula kéményseprő, Kis János kerékgyártó, Fábry Károly cipész, Krausz

Samu cégyvezető, Kecskeméti István vendéglős, Tokai János földmives, Paller Lajos kávé, Kovács Pál hentes, Kezdődy Géza cipész.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi hetilap (szerkeszti Andor József) november 23-iki számában több érdekes és nívós cikket, szépirodalmi olvasmányt közöl. Anka János a magyar kultúráról mond el mély igazságokat, Mátray Rudolf Páris címmel irt tartalmas cikket, Domonkos István az arabok életét ismerteti eredeti felvételekkel. — Harsányi Lajos elbeszélést közöl, Rédey Tivadar verset. Tanera Károly Németek című elbeszélésének folytatásán kívül Parázs szellemes csevegését találjuk a lapban, amelynek Irodalom és Művészet, valamint Mozgóképek című rovata is színesek és gazdagok. Melegen ajánljuk a kitűnő lapot a közönség szeretetébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Előfizetési ára félévre 10 korona. Mutatványszámot kívánatra készséggel küld a kiadóhivatal.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul elővás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa előrendő polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám

Ad. 14850—1914. sz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

A városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik az 1909 évi XI. t.-cz. 26 §-a értelmében esedékes adótartozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény közhírré tételétől számított 8 napon belül a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog inditni.

Nagyvárad, 1914. november 20.

Városi adóhivatal.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megtelelő

műköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hűsítőgépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereteket, mindennemű acélárakat, egymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pári fogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

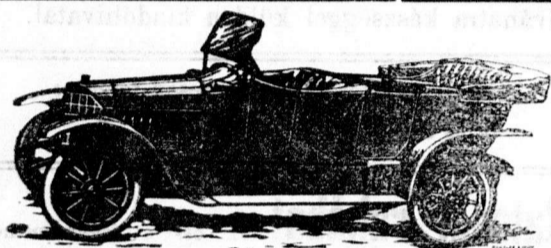
Koller Ágoston műköszörűs

Saját **BORAIM** kimérését termésti megkezdtem.

Egy liter ó-bor 1 korona, egy liter új-bor 80 fillér.

Csengery-utca 15.

Székely Sándor
kápt. főszámvevő.

HORVÁTH FERENCZ,

az „Emilia“ gőzmalom főgépésze, Nagyvárad.

Elvállalja felelősség mellett: **Közlőművek** (transzmissiók), **szíjkerekek** (mindenféle kivitelben), **szállítócsigák** és mindenféle **malmi berendezések** készítését és javítását. **Őrlő-hengerek** esiszólását és rovátkolását. **Gőzgépek**, **lokomobílok**, **mótorok**, **cséplőgépek** és ezek alkatrészeinek **javitását**, továbbá

automobil-javitásokat, gummiköpenyek és légtömlők javítását (vulkanizálását). Cím:

„Emilia“ malom Nagyvárad.
Telefon 13. Telefon 13.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granító, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelet mellett. Kivanatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesítményesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Cement, cementcsövek, fedellemez, gipsz.

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.
Nagyvárad, Bémer-tér 4.

A kibocsátandó 6%-ot kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad, továbbá a 4%-os magyar korona járadék 1914. december 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve költségmentesen beváltja az

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb hásvíz forrása, víz hőfoka 49° 17 millió liter víz napi mennyiség.

Gyógyjavallatok: köszvény, rheuma minden formája, ischiás, izzadmányok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszervek különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curlaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbelegedett katonák egészségének helyreállítása legtöbb esetben kívánatosá teszi a kénes meleg hásvíz gyógyfürdők használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénes meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhessék, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszt urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- vagy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőkhöz vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelék, sült vagy főtt hus feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelék sült hússal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponként és személyenként 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix-fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.